

Rekenkamer Aalten, Oost Gelre en Winterswijk

Jaarverslag 2024 en Onderzoeksplan 2025

2 april 2025

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2024 en het onderzoeksplan 2025 van de gemeenschappelijke Rekenkamer Aalten, Oost Gelre en Winterswijk (AOGW).

Eind 2023 hebben de drie gemeenteraden besloten, in het kader van de Wet versterking decentrale Rekenkamer, de Rekenkamer AOGW in te stellen en de directeur van de Rekenkamer opnieuw te benoemen voor een periode van zes jaar ingaande 1 januari 2024. De klankbordgroep, bestaande uit elke gemeente twee voorgedragen leden, is met de nieuw vastgestelde verordening en samenwerkingsovereenkomst in dezelfde hoedanigheid blijven bestaan.

De doelstelling van de Rekenkamer is met onderzoeken de rol van de gemeenteraden te versterken, het gemeentelijke handelen te verbeteren en uiteindelijk de publieke verantwoording te vergroten. De Rekenkamer bedankt de gemeenteraden, de colleges van B&W en de ambtelijke organisaties voor de positieve wijze waarop zij het afgelopen jaar hebben meegewerkt aan de onderzoeken en andere activiteiten van de Rekenkamer.

Met vriendelijk groet,
André de Boer, directeur

Activiteiten en onderzoek in 2024

Overleggen klankbordgroep en oriëntatie onderzoeksonderwerpen

In 2024 is de klankbordgroep vier keer bijeen geweest. De opzet, aanpak en voortgang van de onderzoeken zijn tijdens deze bijeenkomsten aan de orde gekomen.

Onderzoek vroegsignalering en preventie in de jeugdhulp

De Rekenkamer is eind 2023 gestart met een onderzoek naar vroegsignalering en preventie in de jeugdhulp. Het onderzoek richt zich met name op de huidige uitvoering en in mindere mate op het beleid. In het onderzoek zal gekeken worden naar de rol van en samenwerking met maatschappelijke partners. Concreet betekent dit of kan worden aangegeven wat preventie en vroegsignalering ter voorkoming van jeugdhulp heeft opgeleverd en kan opleveren. Doel van het onderzoek is om het effect van vroegsignalering en preventie in de jeugdhulp zichtbaar te maken in Aalten, Oost Gelre en Winterswijk en te onderzoeken wat dat vraagt ten opzichte van de huidige situatie.

De onderzoeksvragen zijn als volgt geformuleerd:

1. Wat wordt er in de praktijk gedaan aan vroegsignalering en preventie in de gemeenten Aalten, Oost Gelre en Winterswijk en vanuit welke visie?
2. Hoe is de toeleiding tot vroegsignalering en preventie georganiseerd en gecoördineerd in de praktijk in deze drie gemeenten?
3. In welke mate en op welke manier is het effect van vroegsignalering en preventie zichtbaar? Wat zijn mogelijke verbeteringen om tot beter inzicht en zichtbaarheid te komen?

Het rapport met conclusies en aanbevelingen is gebaseerd op het onderzoek dat in opdracht van de rekenkamer is uitgevoerd door het Verwey-Jonker Instituut uit Utrecht. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van december 2023 tot oktober 2024.

Resultaten van het onderzoek:

De resultaten laten zien dat de gemeenten rond vroegsignalering en preventie onder andere samenwerken via het Ondersteuningsteam Oost Achterhoek (OT) en het Preventie Platform Jeugd (PPJ). De onderzoeksresultaten wijzen erop dat er veel aandacht is voor preventie en vroegsignalering en er is een hele mooie basis gelegd met het werken via het OT en PPJ om jeugdhulp te voorkomen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de volledige potentie van OT en PPJ echter nog niet wordt benut. Tevens blijft het van belang dat de betrokken gemeenten blijven investeren in het verbeteren van de samenwerking en het benutten van de potentie van de bestaande platformen, maar ook dat ze de inzichten uit dit onderzoek gebruiken om verder te werken aan het bereiken en inzichtelijk maken van de gewenste effecten in de preventie en vroegsignalering van jeugdhulp. Op basis van de resultaten, inzichten en conclusies uit het onderzoek zijn vijf aanbevelingen benoemd en worden er twee aandachtspunten meegegeven waaronder een gericht is aan de gemeenteraden.

Het rapport wordt op 19 maart 2025 gepresenteerd aan de drie gemeenteraden.

Onderzoek kostendekkendheid (bouw)leges omgevingsvergunning

De financiële commissie van de gemeente Aalten heeft begin 2024 aan de rekenkamer AOGW aangegeven geïnteresseerd te zijn in een onderzoek naar de kostendekkendheid van de (bouw)leges voor een (omgevings)vergunning. Samen met de twee andere gemeenten kan inzicht worden verkregen in de opbouw en kostendekkendheid van de tarieven en hoe de tarieven van de drie gemeenten zich onderling verhouden. Voorgesteld is het onderzoek te baseren op de berekening en kostendekkendheid van de leges onder het nieuwe regime van de Omgevingswet als een soort 0-meting om in de volgende kalenderjaren de nieuwe uitkomsten te monitoren.

Doelstelling onderzoek

Het doel van het rekenkameronderzoek is inzicht krijgen in hoe en in welke mate de gemeenten Aalten, Oost-Gelre en Winterswijk de kosten voor de producten en diensten doorberekend in de (bouw)leges voor een omgevingsvergunning, hoe de tarieven voor de leges tot stand komen en welke sturingsmogelijkheden de gemeenteraden hierbij hebben.

Om dit doel te bereiken zijn de volgende hoofdvraag en onderzoeksvragen geformuleerd:

Hoe berekenen de gemeenten Aalten, Oost-Gelre en Winterswijk de kosten van producten en diensten door in de (bouw)leges voor een omgevingsvergunning en hoe worden de tarieven van de (bouw)leges voor een omgevingsvergunning bepaald en welke sturingsmogelijkheden hebben de gemeenteraden?

Het onderzoek gaat in op de volgende aspecten (de onderliggende onderzoeksvragen zijn nader uitwerkt in een startnotitie):

1. **Beleid en regelgeving bouwen:** hierbij wordt ingegaan op de beleidskaders en relevante regelgeving, wordt er ook aan voldaan, voor welke onderdelen worden leges in rekening gebracht en in hoeverre zijn de drie gemeenten met elkaar vergelijkbaar?
2. **Financieel inzicht:** hierbij gaat het om de wijze van en richtlijnen voor de kostenberekening, omvang van de aanvragen, de wijze van begroten en rapportages.
3. **Procesinzicht:** hier wordt gekeken naar het proces rondom de behandeling van aanvragen en afgifte van vergunningen en de impact op de hoogte van de leges
4. **Rol gemeenteraden:** welke sturings- en controlemogelijkheden hebben de drie gemeenteraden op de hoogte van de legestarieven en op welke wijze en waarover worden de raden geïnformeerd?

Het onderzoek wordt in eigen beheer, aangevuld met een externe mede-onderzoeker, uitgevoerd. Het onderzoek is gestart in het vierde kwartaal van 2024 en zal worden afgerond in het tweede kwartaal van 2025.

Financiën

Het budget bedroeg in 2024 gebaseerd op € 0,50 per inwoner circa € 43.000,00. In 2024 is het onderzoek naar preventie en vroegsignalering in de jeugdhulp uitgevoerd en afgerond. Het onderzoek naar de kostendekkendheid van bouwleges is eind 2024 van start gegaan. Een deel is in 2024 gefactureerd en het overige deel wordt in 2025 gefactureerd.

Financiële verantwoording in €

	2024	2023
Budget:	43.000,00	43.000,00
Lasten:		
Onderzoekskosten	23.102,33	30.000,00
Vergoedingen en reiskosten directeur	10.328,86	10.432,60
Kosten lidmaatschap NVR	695,00	670,00
Overige kosten	0,00	0,00
Totaal lasten:	34.126,19	41.102,60

Onderzoeksplan 2025

Onderzoekkeuze

Om tot een onderzoeksonderwerp te komen, heeft de Rekenkamer al in 2023 een uitvraag bij de raadsfracties van de drie gemeenten gedaan. Een twintigtal zeer diverse suggesties voor onderzoek zijn aangeleverd. Samen met de klankbordgroep is op intensieve wijze de lijst van onderwerpsuggesties nagelopen om te beoordelen of de onderwerpen in aanmerking kunnen komen voor een onderzoek. Voor 2023 overlopend naar 2024 is gekozen voor een onderzoek naar de vroegsignalering en preventie in de jeugdhulp in de drie gemeenten. Eind 2024 is gestart met een onderzoek naar de kostendekkendheid van de (bouw)leges voor een (omgevings)vergunning. Voor onderzoeken na 2024 houdt de Rekenkamer een groslijst bij van mogelijke onderzoeksonderwerpen.

Voor het jaar 2025 is de Rekenkamer bezig om enkele onderwerpen nader te verkennen en te beoordelen of onderwerpen geschikt zijn voor een rekenkameronderzoek. De Rekenkamer zal nog voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 een onderzoek opstarten. Daartoe kan gebruik worden gemaakt van de groslijst, eventueel aangevuld met onderwerpen uit een zogenaamd rondje langs de fracties.

De Rekenkamer en klankbordgroep zal bij de selectie van haar onderzoekkeuze enkele criteria kunnen hanteren zoals:

1. het financiële belang van een onderwerp;
2. het maatschappelijke belang van een onderwerp;
3. de mate waarin getwijfeld wordt aan de uitvoering van een onderwerp;
4. de mate van risico m.b.t. doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid;
5. de mate waarin het onderwerp geschikt is als rekenkameronderzoek.

Onderwerpen die in aanmerking komen voor een onderzoek vanaf 2025 zijn:

- Wonen in de gemeenten Aalten, Oost-Gelre en Winterswijk. Eerst zal gestart worden met een vooronderzoek/enquête onder raadsleden om de informatiebehoefte te peilen en welke beïnvloedingsmogelijkheden de raden hebben. Het vooronderzoek c.q. enquête vormt de basis voor een breder onderzoek naar de effecten van het woonbeleid van de drie gemeenten.
- In de groslijst aan onderwerpen komen ook aspecten van het sociaal domein naar voren. Een aandachtspunt betreft de inkoopcontracten in het sociaal domeinen en met name de contractvorming en inzichtelijkheid van de contracten.